

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Kuulemistilaisuus VN/20764/2020

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle laeiksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 5 ja 8 §:n muuttamisesta

Varhaiskasvatus on merkittävä palvelu yhteiskunnallisen tasa-arvon ja lasten yhdenvertaisten oppimisedellytysten toteuttamisessa. Vantaan kaupunki pitää tärkeänä hallituksen esitysluonnoksen perusteluosassa mainittujen tavoitteiden mukaisesti, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksut eivät saa olla esteenä varhaiskasvatukseen osallistumiselle.

Esitysluonnoksessa ehdotetut muutokset ovat perheille myönteisiä ratkaisuja. Sen sijaan kuntatalouden näkökulmasta muutosesitys vähentää Vantaalla merkittävästi asiakasmaksujen tulokertymää, mikä on vakava haaste kaupungin nykyisessä taloudellisessa tilanteessa. Vantaan näkemyksen mukaan esitysluonnoksessa tuloarvojen korotukset tulisi huomioida painotetusti ja korkeimmilla tuloilla tuloarvot voisivat nousta esitettyä 31 %:a huomattavasti maltillisemmin. Esityksen taustalla olevat tavoitteet voitaisiin kuitenkin saavuttaa ja kohdistaa asiakasmaksujen huojentaminen pieni- ja keskituloisiin perheisiin.

Vantaan kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on 10 700 lasta. Palvelusetelillä tuetussa varhaiskasvatuksessa on 1700 ja yksityisen hoidon tuella 300 lasta. Korkeinta asiakasmaksua kunnallisessa varhaiskasvatuksessa maksetaan TP 2019 mukaisesti yhteensä 21 % lapsista. Asiakasmaksua ei peritä lainkaan yhteensä 32 % lapsista. Muutoksen jälkeen asiakasmaksua ei perittäisi lainkaan arviolta 40–45 % lapsista ja vastaavasti korkeinta asiakasmaksua maksavien osuus vähensi arviolta 10–15 % lapsista.

Vantaan asiakasmaksutuotot vuonna 2019 TP mukaisesti olivat 14,3milj.€. Esitettyjen muutosten arvioidaan laskevan tulokertymää vuoden 2021 osalta noin 3,0milj.€ ja kokovuotisena n. 7milj.€. Asiakasmaksut laskevat esityksen myötä 7 – 75% ja keskimäärin 50%. Muutokset kasvattavat samassa suhteessa palvelusetelillä tuotetun varhaiskasvatuksen kustannuksia kunnan subventoiman osuuden kasvun myötä 0.4 milj€ vuonna 2021 ja kokovuotisena arviolta 1 milj€.

Vantaan kaupungin näkemyksen mukaan lakimuutosta tukevassa kompensaatiossa tulisi huomioida kuntien eri tavat tuottaa varhaiskasvatuspalvelua. Kuntatalouden näkökulmasta nyt esitetty kompensatio kohdentuu kunnallisten maksutuottojen vähennykseen, mutta ei huomioi kunnalle tulevaa kustannuslisäystä lapsiperheille myönnettävien avustusten, kuten palvelusetelien, myötä.

Esitysluonnos ei sisällä lainkaan muutoksia yksityisen hoidon tukea koskevaan lainsäädäntöön, jolloin vaarana on, että palvelu on jäämässä vain hyvätuloisten perheiden vaihtoehdoksi.

Johtopäätöksenä Vantaan kaupunki toteaa, että Vantaalla tehdyn kokonaisarvion mukaan hallituksen esitysluonnokseen pohjautuvat arvioidut maksutuottomenetykset ja kustannusten lisääntymisen heikentävät kunnan taloutta enemmän kuin mitä yhteisöveron korotus lisää kunnan tuloja. Vantaan kaupunki esittää vahvasti, että hallituksen esitysluonnoksessa varhaiskasvatuksen asia-

kasmaksulain muuttamisesta huomioidaan paremmin kunnille aiheutuvat todelliset kustannukset ja tulojen väheneminen ja korvataan ne täysimääräisenä.

Vantaalla 9.10.2020

Sole Askola-Vehviläinen
varhaiskasvatuksen johtaja